

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย เพื่อมุ่งศึกษาการวิเคราะห์หลักสูตร์อิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2523 ซึ่งมีวิธีดำเนินการดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิเคราะห์หลักสูตร์อิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2523 ในด้านความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของหลักสูตร์ และการนำหลักสูตร์ไปใช้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิเคราะห์หลักสูตร์อิสลามศึกษาแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. การวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสาร
2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

1. การวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสาร จะวิเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตร์ มี 3 ส่วนคือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร์ เนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม จะวิเคราะห์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของหลักสูตร์ที่ปรากฏในเอกสาร และการนำหลักสูตร์ไปใช้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ

1.1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร์อิสลามศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการปฏิบัติ

การจัดทำหลักสูตร์อิสลามศึกษาจำนวน 19 คน

1.1.2 วิทยากรสอนศาสนา ที่ทำการสอนวิชาอิสลามศึกษาในโรงเรียน

ประถมศึกษา ปีการศึกษา 2530 จำนวน 522 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างประชากร

1.2.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรอิสลามศึกษา กำหนดกลุ่มตัวอย่างดำเนินการโดยวิธีเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 10 คนคือ

ก. ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ข. ศึกษานิเทศก์ สังกัดกรมสามัญศึกษา ประจำสำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2

ค. ศึกษานิเทศก์ สังกัดกรมการศึกษาเอกชน ประจำสำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2

ง. นักวิชาการ ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ

1.2.2 วิทยากรสอนศาสนา จำนวนหากกลุ่มตัวอย่างจากสูตร Taro Yamane และสุ่มโรงเรียนของอำเภอในแต่ละจังหวัดโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น แยกตามขนาดโรงเรียน จะได้กลุ่มตัวอย่างวิทยากรสอนศาสนา จำนวน 232 คน ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรวิทยากรสอนศาสนา จำแนกตามจังหวัด ในเขตการศึกษา 2, 3 และขนาดโรงเรียน

จังหวัด	โรงเรียนที่เปิดสอนอิสลามศึกษา				กลุ่มตัวอย่าง			
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	รวม	ใหญ่	กลาง	เล็ก	รวม
ยะลา	16	64	23	103	7	29	10	46
ปัตตานี	23	87	34	144	10	39	15	64
นราธิวาส	23	113	43	179	10	51	19	80
สตูล	15	39	10	64	7	17	4	28
สงขลา	5	20	7	32	2	9	3	14
รวม	82	323	117	522	36	145	51	232

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ชุด

2.1 แบบวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรอิสลามศึกษา เป็นแบบตรวจสอบผลการวิเคราะห์ สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรอิสลามศึกษามี 3 ส่วนคือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล มีลักษณะแบบเลือกตอบ

2.2 แบบวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของหลักสูตร เป็นแบบสอบถาม สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรอิสลามศึกษามี 3 ส่วนคือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของหลักสูตร มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales)

2.3 แบบวิเคราะห์การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นแบบสอบถามสำหรับวิทยากรสอนศาสนา แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) โดยถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน เวลาที่สอนใน 1 สัปดาห์ และการเข้าร่วมการอบรมในระยะ 2 ปีที่ผ่านมา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้มี 3 ส่วนคือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล แบ่งออกเป็น การศึกษาก่อนนำหลักสูตรไปใช้ และการนำหลักสูตรไปใช้มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการนำหลักสูตรไปใช้ มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open ended)

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ชุดที่ 1 แบบวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตร ทำเนิการดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาตำรา เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร

ขั้นที่ 2 กำหนดกรอบความคิดการวิเคราะห์หลักสูตรอิสลามศึกษา 3 ส่วนคือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ได้แบบวิเคราะห์แต่ละองค์ประกอบคือ

2.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2.1.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตร ว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ครอบคลุมกิจกรรมด้าน พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัยไว้ครบถ้วนหรือไม่

2.1.2 หลักสูตร จะวิเคราะห์ในเรื่องปรัชญาแนวคิด พื้นฐานของจุดมุ่งหมายหลักสูตรที่แสดงเจตจำนงการจัดการศึกษาเพื่ออะไร และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอย่างไร

2.2 เนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้

2.2.1 รูปแบบการจัดเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ จะวิเคราะห์ลักษณะการจัดหลักสูตรว่าเป็นรูปแบบใดใน 5 แบบคือ หลักสูตรที่ยึดสาขาวิชา หรือเนื้อหาวิชาเป็นหลัก หลักสูตรที่ยึดกิจกรรมและปัญหาของสังคมเป็นหลัก หลักสูตรที่ยึดความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก หลักสูตรที่ยึดทักษะกระบวนการเป็นหลัก และหลักสูตรที่ยึดสมรรถภาพเป็นหลัก

2.2.2 การจัดเรียงเนื้อหาวิชา จะวิเคราะห์เกณฑ์การจัดเนื้อหาวิชาดังนี้

- ความต่อเนื่อง พิจารณาการจัดลำดับเนื้อหา ความระคับชั้นเรียนใหม่มีความต่อเนื่อง
- จัดช่วงลำดับ พิจารณาเนื้อหาวิชาในแต่ละชั้นเรียน จากคำอธิบายรายวิชาของหลักสูตรว่าเรียงลำดับตามหลักเกณฑ์หรือไม่
- บูรณาการ พิจารณาเนื้อหาในแต่ละวิชา ว่ามีความผสมผสานกันเพียงใด

2.3 การวัดและประเมินผล ทำการวิเคราะห์ในเรื่องดังนี้

- ลักษณะการประเมินผล ได้แก่ ประเมินผลก่อนเรียน ประเมินระหว่างดำเนินการสอน และประเมินหลังเรียน
- เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบตรวจผลงาน

ขั้นที่ 3 นำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรไปให้ผู้เชี่ยวชาญ คำนหลักสูตรอิสลามศึกษา ตรวจสอบความถูกต้องและประเมินผลความเหมาะสม สำหรับการคัด

เลือกผู้เชี่ยวชาญ สุกาฬ วาดเขียน (2523) กล่าววาทะวิจารณ์การศึกษาดังนี้

1. มีความรู้ ความชำนาญเป็นเลิศในสาขาวิชานั้น
2. มีทักษะและประสบการณ์สูง
3. มีผลงานเป็นที่ยอมรับในวิชาชีพ
4. มีความรู้ เป็นพิเศษในสาขาที่สนใจ

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแล้วมีความคิดตรงกัน 2 ใน 3 ถือเป็นทัศน

ชุกที่ 2 แบบวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของหลักสูตร และชุกที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้ ดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 นำข้อมูลที่ได้อาจการศึกษาขององค์ประกอบของหลักสูตรมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้

ขั้นที่ 2 ดำเนินการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตร มี 3 ส่วนคือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยนเรศวรตรวจสอบ แก้ไข และปรับปรุง ได้แบบสอบถามจำนวน 2 ชุดคือ แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร และแบบสอบถามสำหรับวิทยากรสอนศาสนา

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามใหญ่ทรงคุณค่าที่มีความเชี่ยวชาญด้านหลักสูตร และการวิจัยช่วยทัศน แก้ไข เพิ่มเติม ทบทวนทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์นำมาปรับปรุงแล้วนำไปใช้สอบถามผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรอิสลามศึกษา และวิทยากรสอนศาสนา

4. การส่งแบบสอบถามและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มประชากร ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรอิสลามศึกษา และวิทยากรสอนศาสนา ในเขตการศึกษา 2 , 3 ทางไปรษณีย์ และตามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

แบบสอบถามส่งไปทั้งหมด 252 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 225 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.29 แบ่งเป็นแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 ฉบับ ได้รับคืนมา 18 ฉบับ และแบบสอบถามของวิทยากรสอนศาสนา จำนวน 232 ฉบับ ได้รับคืนมา 207 ฉบับ

5. การวิเคราะห์และเสนอแนะ

5.1 แบบวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรอิสลามศึกษามี 3 ส่วนคือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ผลการวิเคราะห์เสนอเป็นตารางวิเคราะห์ ประกอบคำบรรยาย

5.2 แบบวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของหลักสูตรมี 3 ส่วนคือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของหลักสูตร ผลการวิเคราะห์เสนอเป็นตาราง ตารางย่อย ประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตรก่อนนำไปใช้ ผลการวิเคราะห์เสนอเป็นตาราง ตารางย่อย ประกอบคำบรรยาย

5.3 แบบวิเคราะห์การนำหลักสูตรไปใช้มี 3 ส่วนคือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบผลการวิเคราะห์เสนอเป็นตาราง ตารางย่อย ประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ แบ่งออกเป็น การศึกษาก่อนนำหลักสูตรไปใช้ และการนำหลักสูตรไปใช้ ผลการวิเคราะห์เสนอเป็นตาราง ตารางย่อย ประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการนำหลักสูตรไปใช้ ผลการวิเคราะห์เสนอเป็นตาราง ตารางย่อย ประกอบคำบรรยาย

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ใช้ความถี่ ตาราง